

Richard M. Clugston en John A. Hoyt, VS. Over Principe 15 betreffende de humane behandeling van dieren en humane, duurzame ontwikkeling

Het Earth Charter en dieren

Rick Clugston is directeur van het Center for Respect of Life and Environment en uitgever/redacteur van *Earth Ethics*. Hij heeft de leiding over het Secretariat of University Leaders for a Sustainable Future en het Secretariat for the Earth Charter USA Campaign. Dr. Clugston is momenteel voorzitter van het Global Higher Education for Sustainability Partnership, plaatsvervangend uitgever van *The International Journal of Sustainability in Higher Education* (MCB University Publications) en heeft zitting in de stuurgroep van de Earth Charter Commission.

John A. Hoyt, voormalig president-directeur van The Humane Society of the United States, is lid van de Earth Charter Commission sinds de oprichting daarvan in 1994. Als voorzitter van een van de grootste dierenbeschermingsorganisaties ter wereld was zijn grootste bijdrage aan het Earth Charter-document zijn pleidooi voor meer respect en bescherming van dieren. John Hoyt is, in samenwerking met Rick Clugston en door middel van het Center for Respect of Life and Environment van de Humane Society of the United States, een van de belangrijkste financiers geweest van de internationale promotie van het Earth Charter.

Hoewel de meeste mensen het erover eens zijn dat we alle dieren goed moeten behandelen, is deze zorg bij discussies op hoog niveau over ontwikkelingsbeleid vaak ver te zoeken. De afgelopen twintig jaar is er nationaal en internationaal hevig gedebatteerd over de grenzen van het gangbare economische model en de betekenis van een misschien effectiever alternatief, duurzame ontwikkeling genaamd. Een belangrijk probleem in de huidige benadering van wereldwijde economische ontwikkeling is dat dieren en natuur 'dingen' zijn, zonder intrinsieke waarde of morele rechten, en dat de menselijke samenleving ze zelfs voor de meest triviale doeleinden kan gebruiken. Dit antropocentrische en mechanistische uitgangspunt en ook de principes en de toepassing ervan vinden we terug in onze economische, wettelijke en politieke stelsels.

De wereldbeschouwingen van zowel de moderne wetenschap als het Europese christendom die onze wereldomvattende economieën hebben gevormd, hebben menselijke wezens aangemoedigd dieren te gebruiken met weinig oog voor hun lijden. Francis Bacon en René Descartes, grondleggers van de moderne wetenschap, geloofden dat alleen mensen een ziel hadden en dat de natuur niet meer is dan een grote machine. Descartes beschouwde de kreten van dieren waarop vivisectie werd toegepast als niet meer dan het geluid dat een machine maakt als hij kapot gaat, een geknars van raderen. Ook de christelijke kerk heeft de menselijke heerschappij over de aarde en al zijn schepselen benadrukt. Te vaak is heerschappij uitgelegd als overheersing, wat inhoudt dat de enige waarde van de rest van de schepping zijn nut voor de mens is. Onze economische taak is daarom alleen maar deze natuurlijke hulpbronnen efficiënt te gebruiken.

Zulke wereldvisies moeten veranderen als we een duurzame toekomst willen opbouwen. Wetenschappers, religieuze leiders, opvoedkundigen en politici moeten gaan inzien dat de aarde, zoals Thomas Berry zegt, "een gemeenschap is van levende wezens, geen verzameling voorwerpen". Met zo'n verandering van wereldvisie zouden onze economie, wetenschap en opvoeding medeleven bevorderen met alle bewuste wezens en bijdragen aan manieren van leven en zakendoen die ecologisch correct, sociaal rechtvaardig, humaan en ook economisch voordelig zijn.

Zoals Steven Rockefeller zegt:

Een belangrijk doel van het Earth Charter is het bevorderen van een fundamentele verandering in de houding ten opzichte van de natuur, die in de industrieel-technologische samenleving de overhand had. Dit leidt tot een verandering in de manier waarop mensen omgaan met de ecologische systemen van de aarde, met zoogdieren en andere levende wezens

Het Earth Charter is het eerste belangrijke internationale document dat de humane behandeling van dieren tot een noodzakelijke voorwaarde maakt voor duurzame ontwikkeling. De auteurs van dit artikel voelen zich betrokken bij het behoud en de bescherming van dieren; niet alleen van soorten, maar van individuele dieren

die worden onderworpen aan onnodig en niet gerechtvaardigd misbruik en lijden. Gelukkig deelt nu voor het eerst een internationaal document, het Earth Charter, deze bezorgdheid.

Subprincipe 1.a luidt: "Erken dat alle wezens van elkaar afhankelijk zijn en dat iedere levensvorm waarde heeft, ongeacht diens nut voor de mens." Dit principe erkent dat duurzaamheid niet exclusief betrekking heeft op de mens, maar gericht moet zijn op alle levende wezens en dat er een wederzijdse afhankelijkheid bestaat tussen ons en alle levende wezens en ecosystemen.

Behalve deze algemene acceptatie van een niet-antropocentrisch wereldbeeld bevat het Earth Charter ook een belangrijk principe en drie subprincipes die gericht zijn op de bescherming van dieren, 15.a, b en c. Helaas, gezien vanuit het standpunt van de auteurs, geven de subprincipes van Principe 15 geen blijk van een coherente agenda voor het beschermen van dieren. Ze vormen eerder een afspiegeling van datgene, waar de opstellers het over eens konden worden. Een verdere uitwerking van de agenda voor dierenbescherming mislukte door grote onenigheid over de vraag of het Earth Charter het gebruik van dieren als voedsel of voor medisch onderzoek onder alle omstandigheden moest toestaan. Inuit-jagers, hindoes, jains die gewelddoosheid tegenover dieren bepleitten, vertegenwoordigers van een grote dierenbeschermingsorganisatie en anderen konden geen gezamenlijk standpunt formuleren. Zo werden voorgestelde principes over richtlijnen voor verantwoorde dierproeven of de voorwaarden voor het fokken en slachten van runderen, kippen en varkens als voedsel verworpen.

Subprincipe 15.a is daarom slechts een verklaring dat gedomesticeerde dieren humaan behandeld moeten worden, zonder dat er een bepaalde context wordt genoemd. Subprincipe 15.b en 15.c gaan over wilde dieren en verklaren dat methoden van jagen, vallen zetten en vissen geen onnodig leed bij de te vangen dieren mogen veroorzaken en ook niet zo onnauwkeurig mogen zijn dat andere dieren worden gedood.

Het is duidelijk dat verder ontwikkelde principes voor de bescherming van dieren richtlijnen zouden moeten geven voor de directe en indirecte invloed van de mens op het leven van dieren. The Humane Society of the United States beschrijft enkele van deze uitdagingen. Mensen hebben sommige diersoorten aan de rand van uitsterven gebracht. Proefdieren ondergaan pijn en angst tijdens laboratoriumproeven die noodzakelijk worden geacht voor de gezondheid en het welzijn van de mens. Dieren die worden gedood om hun bont creperen in onmenselijke vallen of op bontfarms. Dieren in de bio-industrie worden niet behandeld als bewuste wezens, maar als gevoelloze handelswaar. Het gebruik van delen van dieren voor traditionele medicijnen heeft wereldwijd bijgedragen aan het verdwijnen van bepaalde diersoorten.²

Dieren die als huisdier worden gefokt, of gebruikt worden in circussen of voor andere vormen van vermaak, lijden vaak. Ontwikkelingsbeleid houdt zelden rekening met de gevolgen voor

individuele dieren. In de bio-industrie zitten miljoenen dieren opeengepakt in kleine kooien en hokken die het daglicht nooit zien, omdat men probeert de kosten per productie-eenheid zo laag mogelijk te houden. Deze vorm van ontwikkeling heeft vreselijke gevolgen: wreedheid jegens de gefokte dieren, nadelige invloed van hun afval op het milieu, nadelige invloed op de veiligheid en gezondheid van de arbeiders, op de volksgezondheid als gevolg van antibiotica en besmet vlees, op de kwaliteit en leefbaarheid van het platteland. De bio-industrie met al deze nadelen is misschien een probleem waardoor het publiek oog krijgt voor de noodzaak van een nieuwe economische politiek, die zich bekommert om landelijke gemeenschappen, dieren, de aarde en komende generaties. De bio-industrie toont de onmenselijkheid van het huidige economische en politieke systeem, dat ten grondslag ligt aan globalisering, geen rekening houdt met komende generaties, voorbijgaat aan de sociale- en milieugevolgen en geen oog heeft voor de gevoelens van dieren of ecologische integriteit. Er is een betere manier. Talloze groepen laten zien hoe we een goede voedselvoorziening voor allen en blijvend welzijn van landelijke gemeenschappen, dieren en de aarde kunnen bereiken. Het Earth Charter als leidraad voor duurzame ontwikkeling kan helpen een nieuwe economie en een nieuwe landbouw met respect en zorg voor de gemeenschap van het leven vorm te geven.

Een belangrijke taak die ons in de toekomst wacht is het verfijnen en exacter aangeven van wat principes en subprincipes van de verklaringen in het Earth Charter precies betekenen, zoals bijvoorbeeld in De weg naar voren: "een internationaal rechtsgeldig document over milieu en ontwikkeling" (vierde alinea). Het Earth Charter geeft een gemeenschappelijke visie op een volledige agenda voor het bereiken van vrede, sociale en economische gerechtigheid en de bescherming van culturele en biologische diversiteit. Het bevestigt dat elk van deze belangrijke doelen alleen bereikt kan worden als ze allemaal worden bereikt. Gerechtigheid, vrede en ecologische integriteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. We kunnen alleen voor de mensen zorgen als we voor onze planeet zorgen. We kunnen alleen ecosystemen beschermen als we zorgen voor de mensen; door ze vrijheid te geven, armoede uit te bannen en voor goed bestuur te zorgen. Het Earth Charter geeft op een bondige en inspirerende manier aan, wat de noodzakelijke voorwaarden zijn voor een rechtvaardige en duurzame toekomst.

De opmerkelijke bijdrage van het Earth Charter is, dat het respect voor en bescherming van individuele dieren een noodzakelijke voorwaarde maakt voor duurzame ontwikkeling. Ook daagt het diegenen van ons uit, die gericht zijn op onze eigen interesses, samen te werken met anderen aan een grotere, gezamenlijke agenda. Wij als dierenbeschermers moeten inzien dat onze agenda niet kan worden uitgevoerd zonder armoede uit te bannen, vrouwen rechten te verlenen en ecosystemen te beschermen. Zo moeten ook degenen, die zich in de eerste plaats bezighouden met armoedebestrijding, gelijkberechtiging van vrouwen, klimaatverandering en andere kwesties, inzien dat dierenbescherming een wezenlijk aspect is van een duurzame toekomst. ●